

hondo-hondotik

Joseba Garmendia

(Udalbiltzako Gizarte eta Ekonomia batzordeburua)

Azken txanpa Zuberoaren alde

Hiru hilabete bete dira jada *Zuberotarrek Bat Auzolanean* diru-bilketa kanpainari hasiera eman genionetik. Gogotsu ekin genion lanari, tamainako erronkak eskatzen duen legez. Joan den urte bukaeran, Miarritzen egin genuen Batzar Orokorrean finkatu genuen 1.000.000 euro lortzeko helburua. Ilusioa eta lanerako borondatea, bi osagai horiek uztartuta lor zitekeela jakinda. Zuberotarren garapen egitasmoak laguntzeko ahaleginak merezi zuela erabat jabeturik.

Kanpainaren amaiera begi bistan dugu. Orain arte egindako lana beste lan egonkorrago batek ordezkatzuko du, soseguz, garapen proiektuak aztertu eta zuberotarrek elkar hartuta, hemendik aurrera burutuko dena. Egoki irizten diogu une honi zenbait jakingarri zuenganatzeko. Azkeneko ahalegina eskatzeko ere baliatu nahi genituzke lerrook. Ez dugu zalantza egiten milioi bat euro lortuko dugula. Alabaina, epe-muga finkatzearen beharraz ohartarazita, maiatzaren 31rako diru-poltsa beteta nahi genuke, erruz beteta ere, ahal izanez gero.

Euskal Herriko txoko guztietara zabaldu da zuberotarren larrialdi egoeraren berri, eta elkartasun-taldeak nonahi eratu dira. Inoiz baino gehiago, elkarren-

gandik hurbilago gaude. Euskal Herria osatzen duten koloreetako bat itzaltzea ezin dugu onartu. Hortaz, abian jarri dituzten ekimenak sostengatu eta babes-tera goaz, euskaldun guztion ardura delakoan, ezein euskal lurraldetan diren arazoekiko konpromisoa erakustea. Ez da, gainera, soilik diru kontua. Herrialdeen arteko harremanen sakontzea dugu xede, eta euskal lurraldeen arteko kohe-sioa indartzea.

Zuberoa Garatzen Topaguneak sortu dira han-hemenka. Bilkura eta hitzaldi ugari egin dira, egitasmoa ezagutzera emateko. Jende ugari hartu du parte lan-taldeetan, baita hitzaldi eta batzarretan ere. Kultur jarduera anitz izan da, halaber, ekimenaren oihartzuna ahalik eta gehien zabaltzeko.

Aurreikusitako helburuetan lehenengo lortu dugu. Zuberoak bizi dituen arazoekiko kontzientzia sortzea eta euskal lurraldeen artean harremanen estutzeko dinamika piztea. Bigarren helburuari dagokionez, milioi bat euro biltzea hain zuzen, bide onean goaz. Hasiak gara herrietako ekarpenak jasotzen, eta poliki-poliki, lortu beharreko 4.500 ekarpen horietara hurbiltzen ari gara. Orain arteko lanak herritarren kezka piztea eragin du. Euskal Herria larrialdian. Zuberoa la-

HELBURUAK

Aurreikusitako lehenengoa lortu dugu. Zuberoak dituen arazoekiko kontzientzia sortzea eta euskal lurraldeen artean harremanen estutzeko dinamika piztea

rrialdian. Zerbait egin beharra dago, denon ahotan dabil. Iritsi da, bada, ardura-tsu jokatzeko unea. Elkartasuna adierazi eta, auzolanean, milioi bat euro horietan, denok gure aletxoak paratzeko momentua heldu da. Guztioi dagokigu, bakoitzak ahal duen neurrian, egitasmo hau aurrera eramateko erantzukizuna. Diru-bilketaren eta, hortaz, garapen egitasmoen arrakasta denon esku baitago.

Lortutako dirutza kudeatzeko Udalbiltzak Euskal Garapen eta Kohesio Fonda sortu du. Diru-bilketak fonda hori-tuko du, eta erakunde honek, burutu asmo den jarduera modu eraginkorrean gauzatzeko lan-tresna egokia izateko sortua, betiere, zuberotarrek elkarla-nean, bertako herritar nahiz eragileen le-hentasunei kasu eginez, kudeatuko du ekarpenen emaitza, proiektu konkretu

bakoitzari, enpresa, laborantza, zerbitzu, aisialdi, hezkuntza nahiz hizkuntza mailakoa izan, finantza iturri eta elkarlanerako moldeak eskainiz.

Dagoeneko, Euskal Herriko herri eta hiri zenbaitzuek lortu dute beren helburu ekonomikoa erdiestea, oraindik orain, bi aste falta direlarik epe-mugara ailegatzeko. Adibide politak izan dira. Tolosako herriak kanpaina honetan erakutsi duen inplikazioa kasu. Ekitaldi nagusia, zuberotarrei eskainitako harrera barne, tolosarren laguntzarik ezean nekezagoa litzateke. Larrabetzuko lan-taldeak egindako lanari esker, bestetik, Kukubiltxo antzerki taldea aurki izango da Zuberoan, Sohütako ikastolako haurrentzat haien azkeneko lana antzeztan. Adibide xumeak dira baina adierazgarriak, auzolanak euskaldunen artean harremanak indartzeko eta helburu partekatutako lortzeko duen balioaren erakusgarri.

Hainbat herritan diru-bilketa bukatu badute ere, beste zenbaitzuetan, arrakastatsua izateko, azken bultzada behar da. Xiberoa Garatzen Egitasmoan buru-belarri lanean jardun dugunok zuberotarrek bat egiteko gonbita nahi diezuegu egin, berandu baino lehen, lortu beharreko diru-kutxa, lepo beteta utzi dezagun denon artean. Biba Xiberoa!!!

Iñaki Zubizarreta

(Zuzentzailea)

Galdezka dator kezka

Kulturaz eta politikaz idatzi dut noiz edo noiz han eta hemen, batez ere hemen. Azken urteotako idazki xumeoi gainbegiratua eman eta hona hemen galderak eta kezkak berriturik.

Nori ez diote bihotza erdiratzen Iratxe Sorzabalen begiek, haren begirada izuak, edo Unai Romanoren aurpegi desitxuratuak? Ozen salatu beharrekoa da noski, norberari dagokion plazan. Baina ezin inola ere «*ETA mátalos*» oihukatzen dutenen ondoan mezu hori aldarrikatu.

Nork eman die inor hiltzeko eskubiderik? Ezin inork eman —Goikoaz xuxurlatzen besterik ez dakigun arren, giza mintzo totelean, barkatuko ahal dit halere Berak ausardia!— ezin inork eman, eman lezakeenak ere ez, izatez ontasun huts izanik. «Jainkoa maitasuna da» diosku San Joane. Gizakioi gogorarazi behar izan zigun nonbait, geure txarrerako grina ikusita, ez inor hiltzeko.

Honela kantatu zuen behinola —behin eta betiko— Lazkao Txiki bertsolariak:

«Hilak pizten ikasi arte etzazula bizirik hil». Eta honela kantatu du oraindik orain Maddalen Lujanbio bertsolariak: «Seme-

alaba bat hiltzen duenak bere ama ere hiltzen du». Bietara hartzekoa dela esango nuke «bere» hori; bi amak hiltzen dituela, alegia: hilarena eta hiltzailearena.

«Presoak kalera» edo «Presoak Euskal Herrira» diote batzuek oihuka. «Presoak Euskal Herriko kartzeletara» esango nuke nik, esatekotan. Nolatan eska daiteke amnistia, presoak libre beste pertsona batzuk hiltzeko nahi dituztenean?

Nori ez zaio oilo larrua ipintzen Ramon Jauregiren hitz hauek bihotzez entzutean: «bakarrik utzi gaituzue, hiltzen gaituzten bitartean».

Nork nahi du benetan Baionatik Tuterarako Euskal Herria, euskaraz eta ingelesez mintzatuko dena, espainiera ta frantses «gorrotatuak» atzendurik? Nik, egia esan, ezin dut halako Euskal Herri-rik imajinatu, ez da batere naturala eta.

Bi —edo hiru— herrialde bizi gara hemen, euskarak elkartzen gaituenak, baina herrialde bakoitzak badu beste kultura bat ere herritarrek batzen dituenak. Batzuek euskara eta espainiera dute berea eta besteek euskara eta frantsesa. Ahaztu gabe, gainera, herrialde bakoitzak bere historia duela.

Baionan frantses hutsean ari dena baino hurbilago dut nik, kulturaz eta historiaz, Burgosen gaztelania hutsean ari dena. Gauza bera adieraziko luke, nik uste, baigorriar batek, hiritarrak alderantziz jarrita. Nork du maiteago Euskadi, historia ahaztu eta ez dakit noren ametsetako lurraldea sortu nahi duenak, desgaraian eta deslekuan, ala historian sus-traituriko kultura anitzez landu eta aberasturiko Euskadi edo Euskal Herria nahi duenak?

«*Oh Noche que juntaste Amado con amada, amada en Amado transformada!*» idatzi zuen Gurutzeko Joane. «Oi, zein dan ituna beera-bear au! Nik ez nai eguna biurtzerik gau!» Xabier Lizardik. Eta Paul Valéryk: «*Le vent se leve!... Il faut tenter de vivre! L'air immense ouvre et referme mon livre*».

Hitz ederrak dira, ezta hala? Gureak dira. Hori bai, hiru hizkuntzak harmonian bizi daitezen, euskara dugu batez ere bultzatu beharrekoa.

Aspaldi jo zuten euskararen hileta eta oraintsu ere jo dute. Ez dut uste hiletari-er harrokeriaz erantzuteko gaia denik, arazoari benetako irtenbideak bilatzeko

baizik. Azken urteotan euskarazko hezkuntzak eta irakaskuntzak eginiko aurrerabidea kontuan harturik, euskarak komunikabideetan daraman abiadura motela kezkatzeko modukoa da. Izan ere komunikabideak dira gaurko munduan hizkuntzaren autobideak. Funtsezkoa da komunikabideok euskarari eusteko ahalleginean bat egitea. Felix Marti Unesco-ko ordezkariak gogoratu zigun bezala, hala egingo ez balute, arazoari irtenbidea aurkitzeko abiadura oso mantsoa izango litzateke, eta zailtasun larriak izango lirateke. Baina komunikabideek lagunduko balute, dena errazago izango litzateke.

Euskarak hedabideetan eta plazan prestigio pixka bat hartzen ez badu, ez goaz bide onetik. Euskara hutsean ari direnetan ez ezik, besteetan ere leku zabala eta duina behar du euskarak, herritarroi behar den bezala erantzun behar badigute. Eta eskatu beharra dago hori han eta hemen. Ez da, ordea, agintariei eskatzekoa bakarrik, geure buruari ere eskatu behar diogu. Zer aitzakia du gaur egungo euskaldunak euskaraz bikoizturiko filmak —film onak ere bai tartean— ikustera ez joateko?

Folklorismoan eta haurtzaroan uzten badugu euskara, kultura landuaren eta pentsamenduaren mundua atzenduta, ez ote dago galtzeko arriskuan?